

тѣснѣи) следъ V конгресъ и положиха основитѣ на социалистическото учителско течение, почнаха да се обособяватъ следъ V конгресъ, т. е. тогавъ, когато една частъ отъ социалистическата партия напусна основитѣ на миналото си — дребната буржуазия, и почна да се осланя на нарастналия пролетариатъ. Обстоятелствата, които спомогнаха на една частъ отъ социалистическата партия да положи основитѣ на една действителна социалъ-демокрация, спомогнаха и на частъ отъ „матроситѣ“ да се освободи отъ буржуазния демократизъмъ, да образува социалистическо течение въ учителското движение. Обаче, тази частъ нито бѣ нѣкакво болшинство отъ „матроситѣ“, нито бѣ ръководящата имъ частъ. Нѣкои отъ основателитѣ на учителското социалистическо течение сж още живи и никой не може да ни посочи, че тѣ сж били ръководни сфери на „матроситѣ“. Такива бѣха общодѣлцитѣ въ Съюза, които, при всичката си социалистическа фразеология, никога не сж били социалисти.

„Матроситѣ“ почнаха по-настоятелно да искатъ измѣнението на целта на Съюза отъ такава за умствено развитие и нравствено повдигане на народа и пр. въ таково, което да обхваща професионалнитѣ интереси на учителството. Най-после, на V конгресъ целта на БУС се измѣни така:

а) *Да се грижи за запазване независимостта на учителя като гражданинъ и общественъ дѣецъ и за обезпечаване на материалното му положение и б) да се стреми за прогресивното и правилно развитие на учебното дѣло.*

Така съюзътъ влѣзе въ своето естествено русло, така той стана професионална организация, като разкъса своята народническа мантия, безъ да може и сега да наддѣлеѣ своя цеховъ характеръ и разшири своя обсъгъ, въ който, освенъ учителитѣ, да влѣзатъ и всички служещи по народната просвѣта: училищнитѣ слуги, низшитѣ служещи при окр. училищни инспекции, училищнитѣ дирекции, училищнитѣ настоятелствата и пр. Както тогава, така и сега всички тѣзи училищни служители сж изхвърлени задъ борта на съюзния корабъ.

IV

„Матроси“, „капитани“ и българската действителность

Ние вече казахме, че появилата се буржуазия въ началото на 90-тѣ години заграбваше все по-здраво държавната власть въ ръцетѣ си. Държавата, отъ организация на дребно-стопанския патриархаленъ животъ у насъ, ставаше организация на буржуазията. До тогава между държавата и дребно-стопанския животъ имаше известна хармония. Държавата бѣ „народна“ и „народътъ“ бѣ на държавата. Обаче, въ началото на 90-тѣ години ние сме свидетели на следното явление: *Отъ една страна се появява буржуазията и заграбва*